

ASIAANTUNTIJALOUSUNTO
YHDYSVALLAT (VNS 2/2026 VP /
VALTIONEUVOSTON AJANKOHTAISSELONTEKO
ULKO- JA TURVALLISUUSPOLIITTISEN
TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSESTA)

Markku Ruotsila, Ph.D. dos.
Helsingin yliopisto
Tampereen yliopisto
LCC International University

- Yhdysvaltain keskeiset strategiset intressit vakioita
- Yhdysvaltain ulko- ja turvallisuuspolitiikan päälinjojen pitkä jatkumo entisellään
- Toimintatavallinen ja painopisteistön muutos huomattava – ja pitkäkestoinen
- Donald Trumpin hallinnon toiminta ei ole arvaamatonta tai poukkoilevaa vaan kaikille Trumpia, MAGA-liikettä ja Yhdysvaltain nykyoikeistoa tunteville hyvinkin helposti ennakoitavaa ja johdonmukaista
- Reagoidaanko rakentavasti vaiko tarpeettomia ongelmia aiheuttavalla tavalla?

TRANSATLANTTISTEN SUHTEIDEN KRIISIYTYMINEN

■ KOLME UNOHDETTUA SÄÄNTÖÄ

- Trumpia ei tule koskaan ottaa kirjaimellisesti vaan aina vakavasti
- Trumpia ei tule koskaan julkisesti “ojentaa” tai “opastaa” – saati vastustaa julkisesti
- Yhdysvalloissa on jo aikoja sitten päätelty EU:n suurten Nato--maiden olevan oletusarvoisesti epälojaaleja, Yhdysvaltoja hyväksikäyttäviä ja vastuunkantoa pakoilevia

■ TÄMÄN HETKEN TOSIASIAT

- Kiistely Grönlannin ja Iranin sodan suhteen on nostanut tuntemukset eurooppalaisten vajavaisesta lojaliteetista, luotettavuudesta ja vastuunkannosta ennen kokemattomalle tasolle
- Julistuksellinen “vastaan panemien” ei tuota Euroopalle mitää hyötyä vaan haittaa, sillä transatlanttisissa valta-asemissa ja tarvehierarkioissa ei ole tapahtunut muutosta
- Yhdysvaltain palvelukset eivät enää tule automaattisesti tai vastikkeettomasti

PYSYVÄT INTRESSIT, JOUSTAVAT LIITTOLAISUUDET

- Ei paluuta kylmän sodan aikana ja sen tarpeisiin luotuihin ylikansallisten järjestöjen, sääntökokonaisuuksien, sopimusjärjestelyiden ja liittolaisuuksien ”liberaaliin monenkeskeiseen sääntöpohjaisuuteen”
- Yhdysvallat palaa omaan pidempään ulko- ja turvallisuuspoliittiseen jatkumoonsa
- NSS 2025: Yhdysvaltain välitön oma etu ja se maksimointi ensisijaista + ei alueellista dominanssia millekään haastajalle + keskittyminen oman lähialueen turvaamiseen + ad hoc-liittolaisuudet/halukkaiden koalitiot tehtäväkohtaisesti + sotilaallinen ylivoima ja osoitettu valmius käyttää sitä tarpeen vaatiessa + kansainvälisten poliittisten järjestöjen vastaisuus + reiluuden, suuremman vastuunkanon ja vastikkeellisuuden odottaminen liittolaisilta + länsimaisen sivilisaation puolustus

VAIKUTUKSET SUOMEN JA LÄHIALUEIDEN TOIMINTAYMPÄRISTÖÖN

- NATO – ei eroa vaan joukkojen vähentämistä, enemmän eurooppalaista vastuunkantoa
- GRÖNLANTI – sotilaallinen hallinta Yhdysvalloille yhteisten etujen turvaamiseksi
- UKRAINA – rauhanponnistelut ja sotilaallinen tuki jatkuvat, ei energiaostoja Venäjältä
- TARIFFIT – vasta- ja rankaisutoimia odotettavissa aina kun epäreilouden tuntemuksia
- SANAN- JA USKONVAPAUS – länsimaisen sivilisaation puolustuksesta ei luovuta